

1883 - 2018

135 let

SLATINNÝCH LÁZNÍ
V TŘEBOŇI

www.laznetrebon.cz

135 let

SLATINNÝCH
LÁZNÍ V TŘEBONI

Tuto publikaci vydaly k příležitosti
135. výročí založení třeboňských lázní
Slatinné lázně Třeboň s. r. o.
v roce 2018

Text © PhDr. Jiřina Psíková
Photo © SOA Třeboň,
SOKA Jindřichův Hradec,
Muzeum a galerie Třeboň,
archiv lázní
Design: S&K Public

PhDr. Jiřina Psíková (1946)

historička a archivářka, zakončila studia na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze v roce 1971. V letech 1970-1990 pracovala ve Státním oblastním archivu v Třeboni jako správce církevních fondů a jako metodička okresních archivů v jižních Čechách, v letech 1990-2006 jako ředitelka Státního okresního archivu Jindřichův Hradec. Autorka odborných statí z církevní historie, demografie a populárně naučných publikací a článků z kulturní historie Třeboňska. Od roku 2001 je předsedkyní Spolku přátel Třeboně, od roku 2008 se věnuje obnově muzea v Třeboni.

Jiřina Psíková

PŘEDMLUVA

Letos v květnu oslaví zdejší lázně 135 let od zahájení první lázeňské sezóny. Zakladatel lázní, učitel Václav Hucek, patrně netušil, že jeho nápad použít rašelinu z okolních lesů na koupele, přetrvá do dalších staletí.

Třeboňské lázně
na přelomu 19. a 20. století

Svoje lázně otevřel 19. května 1883 v novém domě u Zlaté stoky původně jen pro 19 hostů ve 13 pokojích. Díky krásné krajině a účinkům slatinných koupelí lázně získávaly oblibu u stále širší veřejnosti. Postupně se přeměnily v lázně s lékařskou péčí a stále početnější klientelou. Za dlouhou dobu existence slatinných třeboňských lázní je navštívily tisíce spokojených pacientů. K původním lázním přibýlo v roce 1975 moderní sanatorium Aurora.

Letošní výročí třeboňských slatinných lázní bylo inspirací pro vydání nové publikace. Obrazový a textový materiál je rozšířenou a upravenou verzí publikace vydané k 130. výročí. Autorkou textu je Jiřina Psíková, obrazový materiál poskytl Státní oblastní archiv v Třeboni, Státní okresní archiv Jindřichův Hradec a Muzeum a galerie Třeboň.

Jiřina Psíková 2018

TŘEBOŇ V 2. POLOVINĚ 19. STOLETÍ

Provinční městečko uprostřed krásné krajiny se v 2. polovině 19. století začalo měnit na kulturní a společenské centrum

Březanova ulice

Proměny Třeboně v 19. století

Půvabné městečko uprostřed rybníků si neslo svůj charakter provinčního sídla se zámek již od dob Rožmberků. Tradiční trhy na rynku, tři pivovary, stará lazebná, pravidelné výlovy rybníků a podzimní hony s návštěvou rodiny Schwarzenbergů byly jediným vytržením ze stereotypního života zdejších měšťanů, majitelů domů, kteří tu provozovali nejrůznější řemesla. Teprve od konce 18. století se život v Třeboni začal rychleji měnit. Měšťané mohli stále více zasahovat do samosprávy města, protože starosta a členové městské rady byli voleni z jejich řad. Navíc rok 1848 přinesl zrušení poddanství. Nastalo celkové uvolnění, volnější pohyb obyvatel. Železniční dráha spojující Prahu s Vídní od roku 1871 se zastávkou v Třeboni otevřela zdejší město světu. Na významu získalo i tím, že se stalo v roce 1855 sídlem okresního úřadu.

Třeboň ve druhé polovině 19. století

Třeboňské kulturní dění

Vliv národního obrození zasáhl i do života zdejších obyvatel. Hybnou silou kulturního dění byli zdejší právováreční měšťané. V roce 1797 zřídili na náměstí společenský sál s jevištěm v jedné z budov svého vyhořelého pivovaru za radnicí. Tady se odbyvaly všechny bály, divadelní představení a koncerty. V roce 1833 měšťané postavili z bývalé sladovny svého pivovaru divadlo. Hostovali tu herecké společnosti, dokonce Matěj Kopecký a J. K. Tyl. Hráli tu i místní ochotníci.

Třeboňské spolky

Po roce 1867, kdy byl vydán spolkový zákon, nastal v Třeboni velký rozvoj spolkové činnosti. Jedním z prvních spolků byla v roce 1869 Občanská beseda. Posláním spolku bylo organizování kulturních a vzdělávacích akcí, přednášek, výletů a půjčování knih. Jejich sídlem byly prostory za starou radnicí, jimž se od té doby říká Beseda. Již v roce 1863 byl založen pěvecký sbor Pěslav, který působí dodnes. V druhé polovině 19. století vznikala v Třeboni řada dalších spolků. V roce 1873 to byl Sbor dobrovolných hasičů, 1886 Učitelská jednota Komenský, 1896 Spolek paní a dívek. Posláním Okrašlovacího spolku byla především úprava města a jeho květinové výzdoby, vysazování stromů a péče o parky.

Náměstí za kostelem sv. Jiljí se starým gymnáziem

Třeboňské školství

Vzdělanost mladé generace zajišťovalo dobře organizované treboňské školství. Kromě tzv. hlavní školy, později zvané měšťanská, dnes základní, byla zde zřízena v roce 1851 podreálka pro chlapce a v roce 1868 české čtyřleté gymnázium, zpočátku jen pro chlapce. Původně sídlily obě školy v budově za kostelem. Dívky navštěvovaly klášterní školu v areálu kláštera.

STARÉ TŘEBOŇSKÉ ŠPITÁLY, LAZEBNY A NENAPLNĚNÉ SNY O LÁZNÍCH

Na péči o čistotu těla, staré a nemocné se v Třeboni starali od nepaměti.

Třeboňské lazebny

Nejstarší zmínka o třeboňské lazebně je z roku 1379. Bývala vždy na Zlaté stoce. Do roku 1570, kdy stoka protékala ještě v místě dnešního zámeckého parku, byla tady pod zámkem. Po přeložení stoky Krčínem za východní hradby města byla lazebna přemístěna do Rožmberské ulice č. 30. V roce 1666 tu působil lazebník Adam Nestler. Při lázni byla jedna měděná pánev na ohřev vody a dva okovy na vážení vody. Lazebna postupně měnila majitele. Vdova Nestlerová ji prodala v roce 1679 Martinu Sabačkovi za 400 kop grošů. Úroveň lazebny za dalších majitelů upadala. Cena klesla v roce 1697 na pouhých 140 kop grošů. Nový majitel Jan Gall za dva roky objekt zvelebil a opravil, a tak ho mohl v roce 1700 prodat dalšímu majiteli již za 600 kop grošů. Stal se jím Ondřej Harbruk z Kaplice. Ten na lazebně značně zbohatl, protože jeho vdova Barbora nechala postavit v roce 1726 sochu sv. Jana Nepomuckého u Hradecké brány poblíž Zlaté stoky. Nový majitel Ondřej Steinhauser, kterého si vdova Barbora vzala, musel zaplatit již 800 kop grošů. Posledním lazebníkem, který byl již spíše felčar, byl Josef Fagner, který působil od roku 1784 již jen jako chirurg. Lazebny byly josefínskými reformami zrušeny, a tak tu později působil kloboučník.

V lazebnách se také pouštělo žilou a pečovalo o vzhled

Znameník lazebníků
byla modrá točenice a ledňáček

Třeboňské špitály

V každém středověkém městě žily rozličné sociální vrstvy obyvatelstva. Od bohatých až po naprosté chudáky. Na tuto nejchudší vrstvu bylo v každém městě pamatováno. Povinnost pečovat o nemajetné, staré a nemocné bylo vyhrazeno církevní řádům. V Třeboni se péče o chudé ujala vrchnost, bratři Petr a Jan z Rožmberka. Ti zde brzy po získání Třeboně založili nejen klášter augustiniánů, ale také v roce 1384 špitál. Ten stával v místě, kde se dnes nachází ostrov na rybníku Svět. V nově vznikající zástavbě Svinenského předměstí byl postaven i špitál pro sedmnáct nemocných a chudých osob. Starat se o ně měla jedna nebo dvě děvečky, správu špitálu měl vést člověk ustanovený vrchností za roční plat tři kopy grošů. Třeboňští augustiniáni z kláštera tu měli třikrát týdně sloužit mše za platy ze vsí Hrachoviště a Dvorce. Na vlastní provoz špitálu věnovali Rožmberkové roční platy z okolních vesnic a města Třeboně ve výši 8 kop a 12 grošů. Další potomci pánů z Růže vždy na špitál pamatovali obnovováním darů a platů. V roce 1484 byl při špitálu postaven kostelík sv. Alžběty. Po necelých dvou stoletích byl v roce 1571 špitál i s kostelíkem zbourán v souvislosti se záměrem Jakuba Krčína z Jelčan zbudovat na místě Svinenského předměstí velký rybník Svět. Všechny třiadvacet usedlostí bylo převedeno do prostoru budějovického předměstí. Zde byl vystavěn i nový kostel sv. Alžběty, vysvěcený v roce 1576. Špitál byl přeložen do domu ve městě poblíž kláštera.

Pohled na Třeboň od rybníka Světského.

Očistné lázně

Po zrušení labezby obyvatelé Třeboně postrádali možnost očisty. Nový životní styl v průběhu první poloviny 19. století lákal ke koupání v přírodní vodě. Nové myšlenky se ujal v roce 1861 vrchní správce schwarzenberského velkostatku Václav Horák, známý rybářský praktik i teoretik. Ten získal od knížete povolení zřídit očistné lázně s čistou tekoucí vodou na Zlaté stoce u Kollerovského mlýna. Horák zvolil místo nedaleko od centra města v blízkosti promenády, kde bylo ve stoce dostatek vody. Očistné lázně měly oddělení

mužské a ženské. Předpokládané vstupné 5-6 krejcarů mělo zřízení lázní do roka zaplatit. Výstavba očistných lázní se realizovala od 3. do 15. června 1861 a náklady na veškerou práci deseti řemeslníků dosáhly 32 zl. 41 kr. Klíčníci a správkyní lázní byla nedaleko bydlící vdova. Půjčování ručníků a mycích potřeb bylo zahrnuto ve vstupném. Významným předělem ve vývoji lázeňství v Třeboni bylo zřízení lázní s použitím přírodní slatiny.

Na Kopečku u kaple sv. Víta

zvažoval v letech 1905 - 1907 městský úřad postavit lázně

Bezpalcova plovárna na Opatovickém rybníku

byla místem odpočinku a letní zábavy

Lázně u sv. Víta na Kopečku

Na počátku 20. století se uvažovalo v Třeboni rozšíření lázeňské péče vystavěním další lázeňské budovy na Kopečku u sv. Víta poblíž studánky se sirnoželezitým pramenem. Místo s léčivým pramenem se stalo cílem mnoha poutníků. Snad již od roku 1590 tu bývala poustevna. V její blízkosti nechal třeboňský primas Vít Zeman vystavět v roce 1734 malou dřevěnou kapličku. V roce 1762 byla na náklady jeho syna Karla Zemana vystavěna barokní zděná kaple zasvěcená sv. Vítovi. Místo s léčivým pramenem se stalo cílem mnoha poutníků, i když poustevna byla v roce 1782 zrušena.

Městský úřad v Třeboni zvažoval v letech 1905 až 1907 v těchto místech vystavět zděnou lázeňskou budovu. Tehdy přicházelo v úvahu několik variant. Již stávající budovu pěkně přestavět nebo objednat pro lázně dřevěnou přenosnou buňku. Vyráběla ji tenkrát pardubická firma Christoph & Unmack, Fabrikation Baracken. Nabízená suma 16 000 korun byla vysoká. Třetí variantou byl návrh zdejšího stavitele Smrže na výstavbu otevřeného dřevěného zahradního pavilonu. Ale ani tento návrh nebyl realizován, tak nakonec ze záměru města zřídit lázně na Kopečku sešlo.

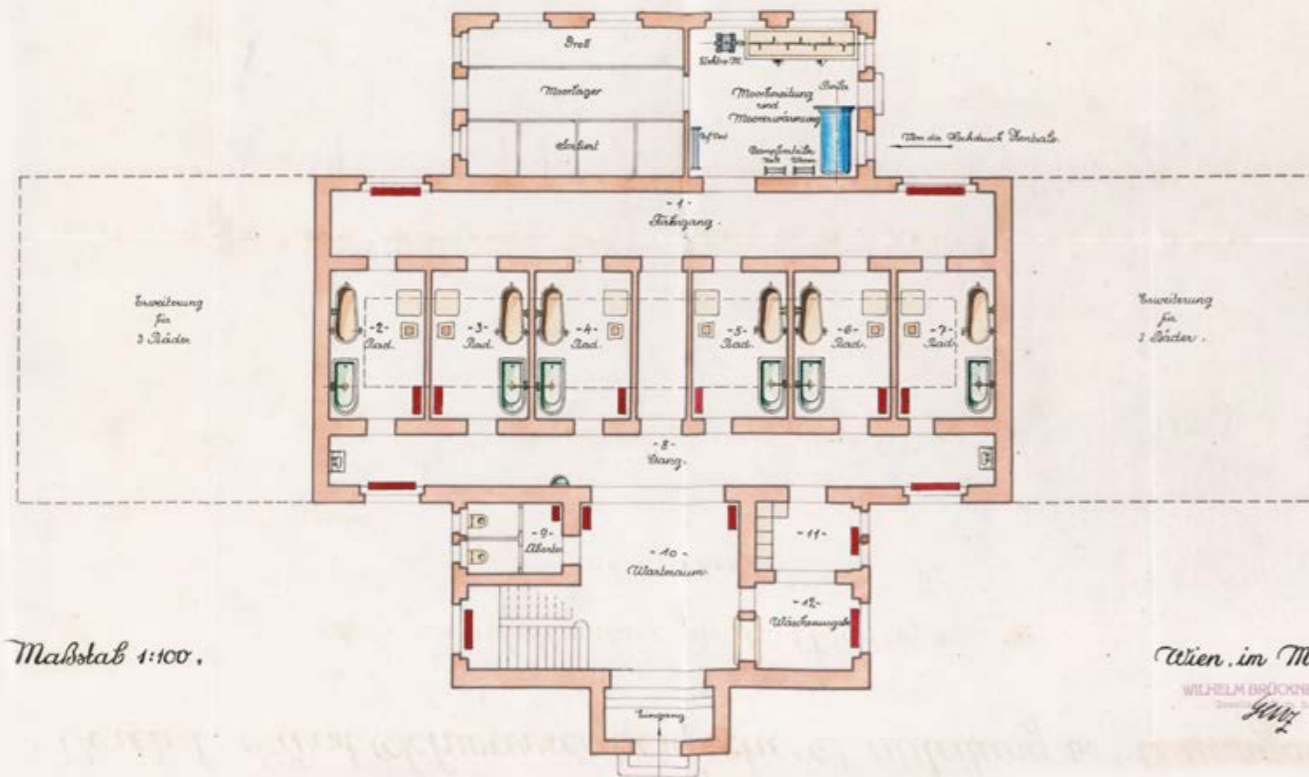

Verehrl. Fürst Schwarzenberg'sche Bauleitung in Wittingau.

EIGENTHUM
der Gesellschaft v. L. & E.
Wilhelm Brückner & Co.
Betreiber der Bäderanlage an tech-
nische Zeichnungen gestrichelt gezeichnet.

Moorbadeanlage für die Arbeiter.

Erdbeschob.

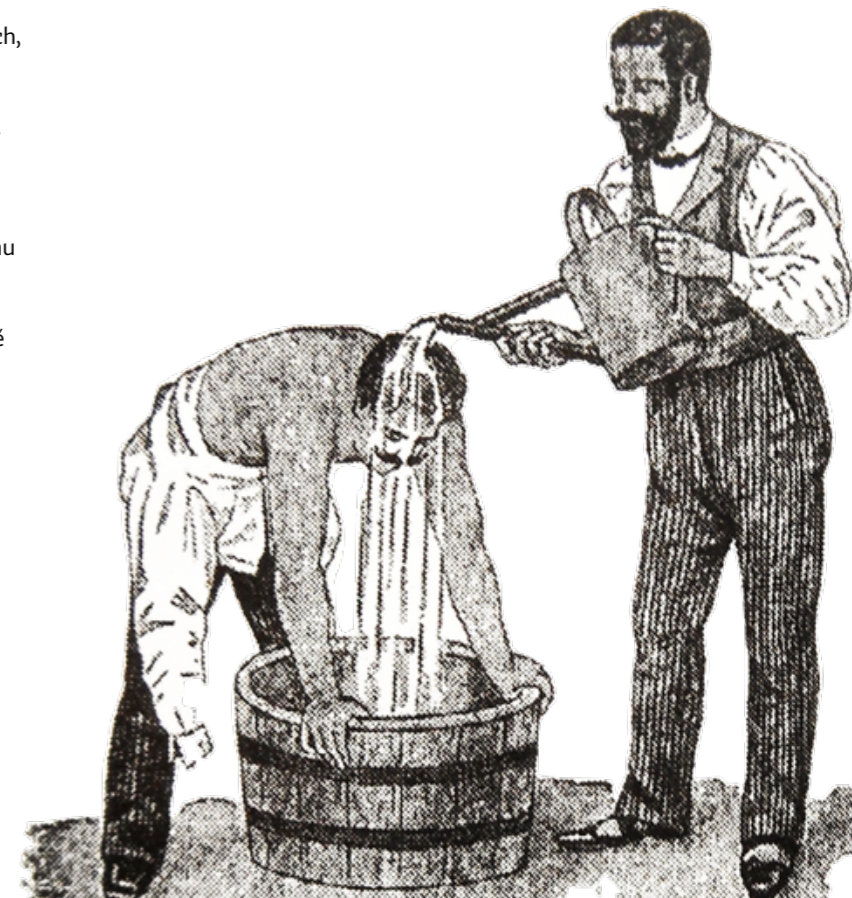
Maßstab 1:100.

Wien im Mai 1915.

WILHELM BRÜCKNER & Co.

Schwarzenberské zaměstnanecké slatinné lázně

Dalším nerealizovaným pokusem bylo zřídit lázně u Zlaté stoky pod světskou hrází. U zrodu projektu stál na počátku roku 1915 inženýr stavební správy třeboňského velkostatku František Pallas a vedoucí účtárny Rudolf Bezečný. Potřebné informace získali v bechyňských lázních, které poskytovaly kromě slatinných koupelí také uhličitě a solné. Po jejich prohlídce zjistili, že kompletní zařízení a vybavení předpokládá vysoké finanční náklady. Celková částka by mohla být až 31 000 korun. Když přepočítali náklady na jednu koupel, zjistili, že by činila 4 koruny. V Bechyni to bylo 5 korun. Rozálie Vlčková, majitelka Bertinových lázní v Třeboni nabídla, bude-li dostávat rašelinu od třeboňského velkostatku zdarma, bude kompletní koupel jen za 2,30 koruny. Nakonec se ukázalo, že stavba zaměstnaneckých lázní je nevýhodná, a tak ani tyto lázně nebyly postaveny.

ŽIVOTNÍ OSUDY VÁCLAVA HUČKA A JEHO DCERY BERTY

Václav Huček přišel do Třeboně z Vodňanska. Brzy se začlenil do zdejší společnosti a kulturního života. S manželkou Marií a dcerou Bertou bydlel v domě na náměstí.

Učitel Václav Huček

Krátce potom, co se Třeboň stala sídlem okresu a začala prožívat kulturní rozkvět, přichází sem mladý učitel Václav Huček, narozený v Budyni nedaleko Vodňan 26. září 1820. Od školního roku 1851, ve svých 31 letech, čerstvě ženatý s Marií Hermanovou z Vodňan, začal učit na chlapecké škole v budově za kostelem. Vzdělaný kantor byl dobrým zpěvákem a hudebníkem. Hrál na housle a v kostele na varhany. Není proto divu, že se záhy začlenil do kulturního života v Třeboni. Byl členem Pěslavu, dokonce zástupcem sbormistra, zakládajícím členem Občanské besedy, včelařského spolku Rovnost a členem spolku právovárečných měšťanů. Václav Huček byl nejen vzdělaný kulturní člověk, ale také velmi zvědavý a podnikavý. V roce 1875 podnikl s rodinou cestu po západočeských lázních. Pochopil, že zdejší bohaté zdroje slatiny, krásná příroda, kulturní zázemí města a dostupnost železnou dráhou tvoří jedinečné podmínky k tomu, aby se i Třeboň stala lázeňským městem. Svůj sen začal naplňovat. Cesta to nebyla lehká.

Předkové pocházeli z Vodňanska

Rod Václava Hučka pocházel z Vodňanska. Jeho otec Jakub, rodák z Čichtic, se přiženil na statek do nedaleké Budyně č. 9 k Anně Krejchové. V období 1820 – 1843 se jim zde narodilo osm dětí. Prvorozený Václav přišel na svět 26. září 1820. Druhorozený bratr František (1822) zůstal v Budyni, stejně jako sestra Marie (1838), která se provdala na hospodu. Václav s Josefem se dali na učitelskou dráhu. Josef (1835), o patnáct let mladší, učil v Břilicích v letech 1866 až 1877, až do své předčasné smrti na tuberkulózu.

Kantor, muzikant a kronikář

Václav Huček začal chodit do školy v Bavorově. Učitelský ústav navštěvoval v Českých Budějovicích a v Praze. V osmnácti letech začal učit v rodném kraji. Prvně vstoupil do služby jako učitelský pomocník roku 1838 k Antonínu Slunečkovi ve Vitějovicích, pokračoval v Chelčicích a Vodňanech. V říjnu 1851 se oženil s Marií Hermanovou z Vodňan. Ještě v den svatby odpoledne odjel do Třeboně, aby zde mohl začít s vyučováním na chlapecké škole. Nejprve bydlel na náměstí v domě č. 107 v pronajatém bytě u tehdejšího majitele Zlaté Hvězdy Štěpána Nietsche. Kantor Václav Huček zapisoval v letech 1851 až 1898 téměř denně záznamy o dění nejen ve své rodině, školách, ale i v Třeboni. Je zřejmé, že to byl člověk zvědavý, vzdělaný a vlastenecky zaměřený. Zapisoval také hlavní události českého i světového dění, které znal z novin. Ve své dvacetidílné kronice zaznamenal každodenní život v Třeboni v celé druhé polovině 19. století.

Slavnost cyklistů

Výletní restaurace Pratr u Zlaté stoky byla místem oslav a cílem nedělních výletů

Pochoval dvě dcery

Václav Hucek si velmi zakládal na rodinném životě. První dcera Augustina Ludmila Marie zemřela ve věku jeden a půl roku. Teprve v prosinci 1857 se manželům narodila dcera Berta Barbara Ludmila. To již manželé bydleli na Hradecké bráně. Nikdo tenkrát netušil, že ani jí nebude dopřán dlouhý život. Zemřela neprovdaná ve věku pouhých 29 let na zánět mozku. Sedmnáct dní bojovala s vysokými horečkami a bolestmi hlavy. Střídal se stav klidu a rozrušení, kdy roztrhala blůzu svému snoubenci nadporučíku Josefu Weheimovi. Pohřební průvod prošel 14. července 1887 celou Třeboní, mladou dívku uložily do hrobu uvnitř vyzdobeného květy, sbor Pěslav zapěl poslední píseň a na hrob položily věnce, též krásný růžový až z Vídně od nadporučíka Emanuela Laušmana...

Náměstí v Třeboní s domem Václava Hucka

Dům Václava Hucka

Klášterní dívčí škola

Těžba rašeliny byla pro vznik lázní zásadní

Osudy Berty Huckové

Malá Berta navštěvovala třeboňskou klášterní školu. Otec dbal ale i na její další vzdělání. Uměla německy i francouzsky, a to tak dobře, že mohla dávat soukromé hodiny. Jako dobrá klavíristka také veřejně vystupovala. Na housle hrávala v kvartetu se svým otcem, dále čelistou Karlem Brožem, profesorem z gymnázia a violistou Hypolitem Brožíkem, berním adjunktem. To však muzicírovali jen doma pro svoje potěšení. Poprvé vystupovala jako desetiletá ve vánoční hře Jesličky. Později jako mladá dívka hrála a zpívala s ochotníky ve hře Spanilá Majolena a Don César hlavní roli Majoleny 29. srpna 1882 v předvečer oslav hasičského sboru spojených s výletem do Prátru. Berta Hucková se věnovala i dobročinnosti. Jako členka Národní jednoty pošumavské, spolku, který podporoval českou menšinu v pohraničí, pořádala s přítelkyněmi veřejné bazary. Dívky navozily z lesa chvojí, vázaly věnce a připravily celkovou výzdobu. Sbíraly předměty od lidí, aby výtěžek byl co nejvyšší. Berta Hucková patřila mezi vzdělané a emancipované ženy 2. poloviny 19. století. K jejímu rozhledu přispěla také možnost spojení Třeboně dráhou s Prahou a Vídní. Se svými rodiči zavítala k příbuzným na Plzeňsko, Jičínsko a Pošumaví. U známých byli také v Sasku. V roce 1875 navštívili Huckovi západočeské lázně. Obdivovali Mariánské Lázně, Karlovy Vary, Františkovy Lázně i Teplice. Všude se jim líbila čistota, lázeňská atmosféra, koncerty na kolonádě. Pozorovali hosty a jistě již přemýšleli, jak podobné lázně zřídit v Třeboní, když je tu tak nádherná příroda a lesy plné léčivé rašeliny.

Berta Hucková (1857-1887)

spoluzakladatelka třeboňských lázní, patřila k emancipovaným dívkám 2. poloviny 19. století

STAVBA SLATINNÝCH LÁZNÍ VÁCLAVEM HUCKEM 1881 – 1883

Léčebné účinky rašeliny v okolních lesích přivedly zdejšího učitele Václava Hucka na myšlenku postavit v Třeboni lázeňský dům u Zlaté stoky. Inspirován západočeskými lázněmi a krásou zdejší krajiny svůj sen naplnil v roce 1883.

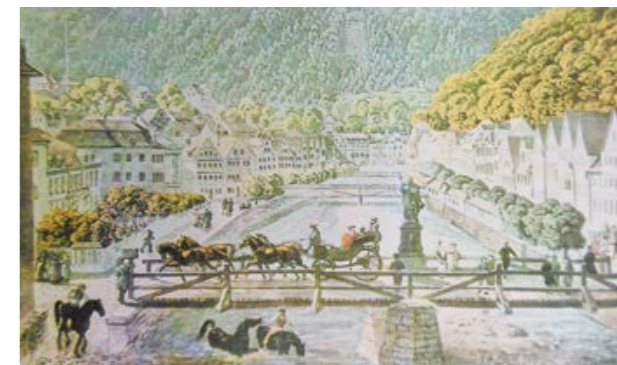
Léčivé účinky treboňské rašeliny

Rodina Huckových počala uvažovat o možnosti zřídit v Třeboni lázeňský dům s využitím koupelí v léčivé rašelině po vzoru západočeských lázní. Proto nejprve Václav Hucek poslal zdejší rašelinu k rozboru, a když se po zkušebních testech ukázalo, že je účinnější než mariánskolázeňská, bylo rozhodnuto. Václav Hucek věděl, že zdejší krásná krajina s možností vycházek se stane vyhledávaným místem k odpočinku s možností léčení revmatismu, ischiasu, ženských chorob a vůbec k posílení jak nervů, tak i celkové tělesné kondice. Cesta ke zřízení lázní v Třeboni však nebyla jednoduchá.

Václav Hucek treboňským měšťanem

Učitel Václav Hucek nabýval postupně na prestiži mezi treboňskými měšťany. Účastnil se aktivně kulturního a společenského života. Plně se mezi měšťany začlenil v roce 1867, kdy se svou ženou Marií koupil za 6000 zlatých na treboňském náměstí dům č. 85. V přízemí provozoval hospodu U sokola, kde se čepovalo pivo, víno, hrály šachy a dáma. U hospody byly dva pokoje se čtyřmi lůžky pro ubytování formou zájezdního hostince. Ve dvoře byla totiž maštal pro koně. Učitel Hucek hospodu sám neprovozoval, ale pronajímal. Stejně jako pekárnu, kterou nechal zbudovat v zadním traktu domu v roce 1873. V roce 1869 ještě koupil v dražbě za 580 zlatých zahradu po zemřelém Františku Solbergovi v Zahrádkách, dnešní Tylově ulici u Zlaté stoky. Postavil na ní dřevěný pavilon s tanečním sálem a kuchyní. Čepovalo se tu opět pivo a víno, hrály se karty a hlavně kuželky. Zahradní restauraci, která byla v provozu přes letní období, pronajímal až do podzimu roku 1881 treboňskému spolku Beseda za roční nájem 80 zlatých. Tak postupně získal finanční základ pro výstavbu svého sanatoria. V průběhu září 1881 „salon s kuchyní a nalévárnou“ na louce u Zlaté stoky strhl, porazil stromy na zahradě a připravoval se na stavbu nové lázeňské budovy. Navážel kámen do základů, velké kmeny dřeva a připravil jámy na vápno...

Karlovy Vary, které navštívili Huckovi v roce 1875, byly inspirací ke stavbě lázní v Třeboni

Lázně v Lochotíně u Plzně navštívili Huckovi v roce 1880

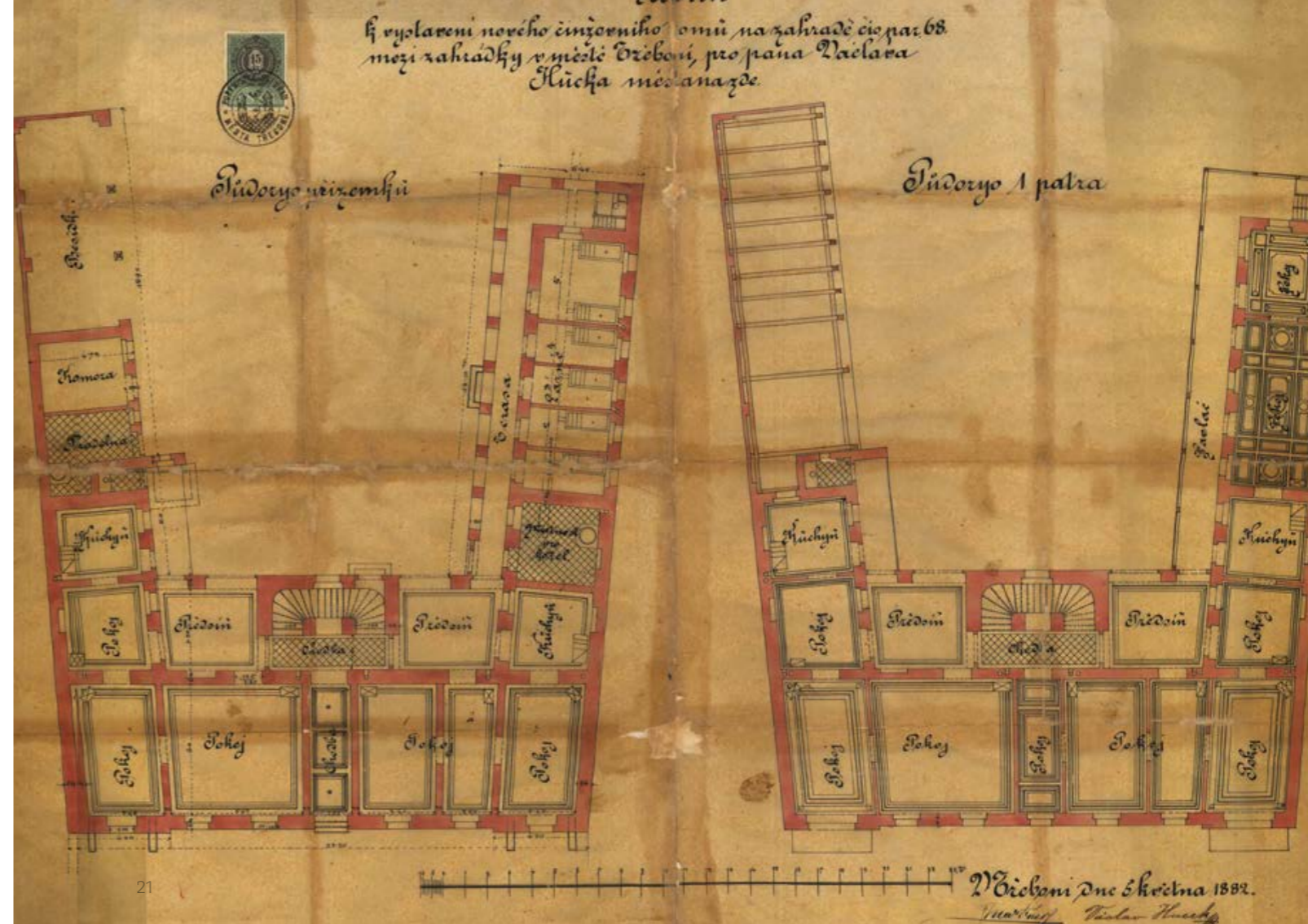

První plány lázní nakreslila Berta

Původní plánek lázeňské budovy u Zlaté stoky nakreslila dcera Václava Hucka Berta. Z plánu průčelí hlavní budovy je zřejmé, že byla projektována v duchu tehdejšího novorenesančního stylu se dvěma balkony po stranách v prvním poschodí. Od plánovaných štítů nad balkony bylo upuštěno a místo nich byl při konečné realizaci vyzdvižen větší štít uprostřed nad hlavním vchodem. Původní projekt místností Karla Kühnela z roku 1881 přepracoval městský stavitel Ludvík Martínek na jaře 1882. V hlavní budově podél Zlaté stoky bylo v přízemí šest a v poschodí deset pokojů. Za hlavní budovou se do obou stran rozbíhaly ve tvaru lichoběžníku dva trakty, které v přízemní části vlevo tvořily zázemí lázní. Byla tu kuchyně, prádelna a také dřevěná besídka. Napravo byl trakt vlastních lázní. Ve velké místnosti byl kotel na ohřev vody, která se brala ze Zlaté stoky a dále pět kabin pro koupele. Ve čtyřech byla jen jedna vana pro očistné koupele, v páté kabině byly dvě vany, jedna na slatinu a druhá na očištění. Trakt uzavíralo sociální zařízení. Plány byly hotové, mohlo se přistoupit k vlastní stavbě.

Základní kámen položen na podzim 1881

Učitel Hucek celý podzim nakupoval stavební materiál, vápno a cihly. Již 4. října 1881 položil základní kámen a započal se stavbou lázeňského domu pod vedením stavitele Záruby. Protože tu nebyl vhodný terén, musely být zbudovány hluboké základy podložené rošty a zpevněné kamenem a dřevem. Stavba však zdárně postupovala celý říjen a listopad, protože bylo pěkné počasí. Na stavbě pracovalo 12 zedníků, 7 dělnic a 3 dělníci. Do 10. prosince stavba pokročila již do poschodí, kde se začalo s okny. Protože se ochladilo a začal padat sníh, byla stavba na zimní období přerušena.

PRVNÍ SEZÓNA V TŘEBOŇSKÝCH SLATINNÝCH LÁZNÍCH

Dobrá reklama přilákala do nových třeboňských lázní klientelu nejen z Čech, ale i z ciziny. V prvních sezónách přijíždělo do Třeboně přes stovku návštěvníků. Manželům Huckovým pomáhali manželé Rokůskovi, původem z Budyně, rodiště Václava Hucka.

Slavnostní otevření lázní 1883

S příchodem jara roku 1883 rostl počet návštěvníků, kteří využívali příjemných koupelí v nově zřízených rašelinných lázních v Třeboni. Novostavbu lázeňského domu dokončil Václav Hucek sice již v zimě, ale provoz byl stále ještě ve zkušební době.

Slavnostní otevření slatinných lázní pro veřejnost se uskutečnilo 19. května 1883. Tím byla zahájena první lázeňská sezóna v Třeboni. Hned v následujících dnech bylo otevření lázní oznámeno v tisku - v Národních listech a v Pokroku.

Třeboňské náměstí v 30. letech

Zimní pohled na kolonádu

Bezpalcova plovárna

Klientela nejen z Čech, ale i ciziny

Slatinných koupelí v lázních využívali v prvním měsíci po otevření nejprve místní občané, především muži. Hned první den to byl Antonín Prokeš, majitel domu č. 175 a obchodník Michal Metz. V dalších dnech pak přicházeli úředníci knížecího velkostatku. První ženou, která celý týden navštívila lázně, byla „paní majorka“, manželka velitele zdejší posádky. V knize hostů evidující pacienty s pobytem, jsou jako první uvedeni bratři František a Antonín Sklenářovi z Všenor. S léčbou začali 14. června a zdrželi se celé léto. Václav Hucek s potěšením konstatoval, že koupele zvláště staršímu, který byl velmi churavý, pomohly natolik, že odjížděl vyléčený. Po paní majorce přijely k pobytu další dvě ženy až z Vídně. Postupně začalo využívat lázní stále více žen. Byla to například manželka jindřichohradeckého lékaře Matouška, majitelka pivovaru v Praze Kateřina Hauptová s celou rodinou. Pravidelnou každoroční

návštěvnící byla statkářka Anna Vlčková z Budyně, rodné obce Václava Hucka nebo učitelka chlapecké školy v Jindřichově Hradci paní Kunstovná, či manželka universitního profesora Antonína Rezka. V srpnu 1886 pobýval v lázních Adolf Heyduk se svou chotí Emilíí. O koupelích dcery Bertý se však Václav Hucek nezmiňuje. Lázně si během několika let získaly oblibu a klientelu nejen z Čech, ale i ciziny. Mezi pacienty byli lidé z Pasova, Mnichova, ze srbského Noviho Sadu, Londýna i vzdáleného Chicaga a Filadelfie. Exotickou návštěvou byl nepochybně Turek Avdija Murga ze Sarajeva a pan Bipin Bihari z indické Kalkaty. Rovněž společenské zařazení klientely bylo velmi různorodé. Mezi návštěvníky byly členové hereckých společností, továrníci, obchodníci, rolníci i úředníci. Často jsou v návštěvní knize zapisováni duchovní, jak katoličtí, tak i židovský rabín.

Budova staré třeboňské pošty

Vodárna na Kopečku

TŘEBOŇSKÉ SLATINNÉ LÁZNĚ SI ZÍSKALY HNED OBLIBU

Slatina s vysokou účinností

První lázeňská sezóna v Třeboni začala 19. května 1883. Nové lázně si hledaly svoji klientelu. Správa lázeňského domu v Třeboni vydala před nadcházející druhou sezónou veřejné pozvání se zdůvodněním léčebných účinků zdejší rašeliny:

Za příčinou nově vynalezeného velkého ložiska výtečné slatiny, která z nařízení J. J. knížete ze Schwarzenbergů již dvakrát léčebně prozkoumána byla a která jest dle analýzy provedené, železem bohatší ještě než lázně Františkovy a Mariánské, zřízen byl velikým nákladem prostranný lázeňský dům, který zahájil novou saisonu loňského roku, která hojně navštívěna byvši, potkala se s výsledkem co nejpříznivějším. Jako slatina zdejší osvědčila se co výtečný prostředek léčivý a vyhověla všem požadavkům právem na ni činěným, tak i chvalně známý zdravý vzduch zdejší působil blahodárně na lázeňské hosty v té míře, že stanou se lázně zdejší co nejdříve hledaným útlukem pro ty, jež stíženi jsou chorobami plicními. Slatinné lázně tyto jsou výtečným léčivým prostředkem proti bolesti čivů, zvláště ischias, proti obrnám, rheumatismu a hostci, výpotkům po zlámaninách, po vyvrtnutí

kloubů atd., při většině nemocí ženských, proti zeslabení tělesnému po nemocích rozličného druhu atd. Veleznáma jest krása zdejšího okolí, jež bohato jest nesčetnými utěšenými procházkami, které protkány jsou šťavnatými loukami a vroubeny množstvím bujného stromoví, hluboké a blízké lesy, jakož i krásné parky odporučují zdejší krajinu co utěšené venkovské zátiší. Byty k dostání jsou v lázeňském domě samém, jakož i ve městě od 3 zl. výše za týden...

Sedmdesát pacientů ročně

V létech 1883 až 1909, v době kdy lázně vlastnili manželé Huckovi, je v návštěvní knize zapsáno 1869 mimo treboňských hostů, kteří byli v lázních nejen léčeni, ale i ubytováni. To znamená, že v prvním období sedmadvaceti let jezdilo do lázní průměrně sedmdesát pacientů ročně. Největší návštěvnost byla v létech 1897 – 1904, kdy překračovala stovku. V následujících létech klesla na dvacet pacientů ročně. Není divu. Vždyť manželé Huckovi byli oba ve vysokém věku přes osmdesát let a nemohli se plně lázeňské péči věnovat.

Třeboňské náměstí koncem 19. století

Úroveň lázeňské péče

Před letní sezónou v roce 1904 poslalo okresní hejtmanství Václavu Huckovi přípis odvolávající se na říšský zdravotní zákon. Obnovení koncese podmiňovalo například nutností zachovávat čistotu každoročním bílením chodeb vápnem. Důležitě zlepšení mělo nastat v rekonstrukci záchodů, které byly slabinou celého objektu. V té době ještě nebyl zaveden v Třeboni vodovod a v tomto prostoru nebyla ani kanalizace. Voda na koupele se používala ze Zlaté stoky a odpad vytékal do luk za lázeňským sanatoriem.

To všechno bylo pro manžele Huckovy v již pokročilém věku patrně nad jejich síly a finanční možnosti. Měli jen dva pomocníky, manžele Rokůskovy, kteří bydleli v objektu lázní. Pocházeli z Budyně, rodiště učitele Hucka. Starali se o přípravu rašeliny, dělali domovní práce a pečovali o pohodlí pacientů. V lázních nebyl žádný lékař. Délku pobytu si pacienti určovali sami a jejich pobyt byl spíše relaxační. Na základě dalších přípisů hejtmanství se rozhodli původní majitelé slatinné lázně pronajmout. Václav a Marie Huckovi provozovali lázně až do roku 1909, kdy je převedli na svoji neteř Rozalii Vlčkovou. Tehdy bylo Václavu Huckovi již osmdesát devět let a jeho ženě jednaosmdesát. Jediná dcera Berta zemřela neprovdaná již v roce 1887. Václav Hucek zemřel v roce 1912 a jeho žena Marie v roce 1918. Všichni tři, rodiče i dcera Berta, jsou pochováni v rodinné hrobce na treboňském hřbitově u sv. Alžběty.

Zlatá stoka

protéká Třeboní již pět století.

ATELIER
B. H. Hájek
TŘEBOŇ

O ROZALII VLČKOVÉ A SOUKROMÝCH TŘEBOŇSKÝCH LÁZNÍCH 1909 – 1939

Manželé Huckovi převedli v roce 1909 lázně na neteř Rozalii Vlčkovou. Pod její péčí lázně chátraly také díky tomu, že neměly vlastní vodovod ani kanalizaci. Pro udržení lázeňství v Třeboni budovu od majitelky odkoupilo v roce 1939 město. Zásahu na tom měl zejména starosta František Adam.

Nová majitelka neteří Huckových

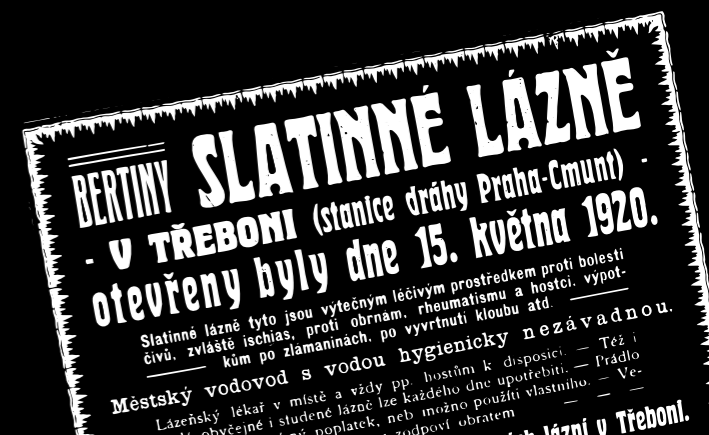
Václav a Marie Huckovi, kteří založili treboňské lázně jako léčebný ústav v roce 1883, převedli v roce 1909 provozování lázní na svoji neteř Rozalii Vlčkovou. Nová majitelka převzala lázně ve svých jedenačtyřiceti letech. Ale i na ni okresní hejtmanství kladlo vysoké nároky. Týkalo se to nejen úrovně lázeňského domu, ale také odborné péče. Slatinou koupel mohl předepsat jen lékař, který byl v lázních přítomen v hodinách, kdy se koupele aplikovaly. Proto byla každoročně obnovována smlouva s lékařem na novou lázeňskou sezónu. Pomocné síly nesměly být stíženy tuberkulózou. Rašelina směla být použita jen jedenkrát. Nové majitelce bylo doporučeno, aby se připojila na nově zřizovaný městský vodovod. Nové splachovací záchody měly být přínosem ke zlepšení celkové úrovně pohodlí hostů. Tyto podmínky však Rozalie Vlčková nedokázala zcela splnit ani do roku 1935. V tomto roce nebyly ještě lázně připojeny na městský vodovod. Používala se stále voda ze Zlaté stoky. Majitelka se bránila odůvodněním, že právě tato voda je velmi vhodná pro rašelinné koupele, protože přichází z rozsáhlých lesů a je již sama o sobě rašelinná. Rychlý průtok vody zaručuje malé znečištění z okolních domů... Zemský úřad v Praze, který se tentokrát do záležitosti vložil, trval na zavedení městského vodovodu, pořízení sprch na omývání těla po rašelině. Do té doby se tělo omývalo v sousední vaně s čistou vodou. Kabinby byly shledány ve špatném stavu, bez řádného větrání. Rovněž sklad rašeliny na dvoře v kůlně v sousedství prasečího chlívků se kontrole ze zemského presidia nelíbil. Ještě ke všemu se zjistilo, že řadu let lékař neordinuje přímo v lázních.

Lázně ve 30. letech

Slečna Rozalie Vlčková byla v nezáviděníhodné situaci. Sama již ve věku šedesáti sedmi let nebyla schopná se o obnovu lázní postarat. Navíc na lázních tehdy vázl dluh čtyřicet tisíc korun. Příjem z lázní byl velmi malý, a proto jejich převod do majetku města Třeboně byl jen otázkou času. V roce 1936 byl vypracován odhad s podrobným popisem celého komplexu. Objekt byl shledán ve velmi sešlém stavu, zařízení lázní bylo zastaralé a nevyhovovalo dobovým požadavkům. Ostatně pravý zadní trakt pro lázně již nebyl v provozu. V přední části byly čtyři lázeňské kabiny. V nich byly zapuštěné kachlové vany, podlahy byly z cementových dlaždic. Za kabinami byla místnost 14 m² se zapuštěným bazénem, která sloužila jako parní lázeň. Na konci traktu byly záchody. Parní kotel na 600 litrů obsahu přesahoval z dolní kotelny až do druhého poschodí. Nad kabinami byly v poschodí tři pokojíky o rozloze 14 m². Pokoje sloužící pro ubytování lázeňských hostů nebyly obydlené. V levém traktu v sousedství kinosálu byl byt domovníka, prádelna a kuchyně. Hlavní budova v této době sloužila jako byty. Kromě majitelky Rozálie Vlčkové tu bydlelo dalších devět nájemníků. Na dvoře byly různé kolny a dřevníky, vybetonovaná nádrž na rašelinu s jednoduchou taškovou krytinou, záchod pro domovníka a studna. Na dvoře byla ještě malá zahrádka s několika stromky. Splašky byly svedeny od budovy na vedlejší louku a odtud do stoky. Odhad nemovitosti byl určen dvěma soudními znalci, treboňskými staviteli Janem Smržem a Felixem Pekařem, shodně na 203 tisíc korun. Byl vzat ohled na skutečnost, že bylo možné využít objekt k všeobecně prospěšným účelům a sloužit jej s vedlejší budovou městského biografu.

Třeboňské náměstí v 1. polovině minulého století

MĚSTSKÉ SLATINNÉ LÁZNĚ 1939 – 1940

V roce 1939 odkoupilo město Třeboň lázeňskou budovu a na vlastní náklady ji během dvou let opravilo. Kapacita lázní se zvýšila na 46 klientů. V budově byl také lékař. Lázně se staly skutečným léčebným zařízením. Nastala nová doba třeboňského lázeňství.

Lázně zachránil starosta Adam

Lázně se pro Třeboň po půl století existence staly již nezbytnou potřebou. Navzdory okolnostem hrozící války usneslo se zastupitelstvo Třeboně dne 3. března 1939 odkoupit od dosavadní majitelky Rozalie Vlčkové lázeňský dům u Zlaté stoky v Třeboni č. 286 se zahradou za 190 tisíc korun. Z této sumy téměř polovinu představovaly dluhy. Obě strany se domluvily a novým majitelem lázň se stala obec Třeboň. Ani další okolnosti hrozícího válečného konfliktu neodradily městskou radu v realizaci záměru pozvednout lázeňskou péči na odpovídající úroveň. Nejdříve podala městská rada v Třeboni dne 5. září 1939 Zemskému úřadu v Praze žádost o přenesení koncese k provozování slatinných lázní z Rozalie Vlčkové na město.

František Adam,
starosta města v letech 1938-1940

Modernizace lázeňského objektu

Podmínkou byla ovšem radikální adaptace celého lázeňského objektu a uvedení lázeňské péče na patřičnou úroveň. Proto již na podzim roku 1939 městská rada se starostou Františkem Adamem zvažovala celý rozsah adaptace lázní. Vše konzultovala s vrchním radou ing. Jindřichem Šimanem, který měl velký podíl na moderním rozvoji celého města v první polovině 20. století. Odbornou stránku adaptace lázní městská rada konzultovala s přednostou balneologického ústavu prof. Cmuntem. Když byla připravena hlavní koncepce modernizace lázní, přistoupila městská rada k vyhlášení výběrového řízení na stavební firmu. Výběrového řízení se zúčastnily čtyři. Bez odhadu ceny to byly firmy ing. Khuna a K. Kazdy, dále místní firma Smrž s nabídkou 195 355 korun a firma Pekař z Chlumu za 203 869 korun. Rekonstrukce lázní byla jednoznačně městskou radou svěřena firmě pana Smrže. Jakmile se však začalo se stavebními úpravami, firma připravila nový rozpočet, který mnohonásobně převýšil původní cenu a vyšplhal se až na 700 tisíc korun. Starosta Adam musel zdůvodňovat ministerstvu sociální a zdravotní správy nárůst ceny. Ta byla údajně způsobena tím, že teprve dodatečně se město rozhodlo provést rekonstrukci tak, aby zastaralý lázeňský objekt Bertiných lázní po Rozalii Vlčkové byl nahrazen moderním rašelinným a vodoléčebným ústavem na srovnatelné úrovni s ostatními v Čechách. Hlavní lázeňská budova podél Zlaté stoky prošla důkladnou rekonstrukcí. Byla zvýšena o jedno poschodí a zmodernizován byl i trakt vlastního léčebného provozu.

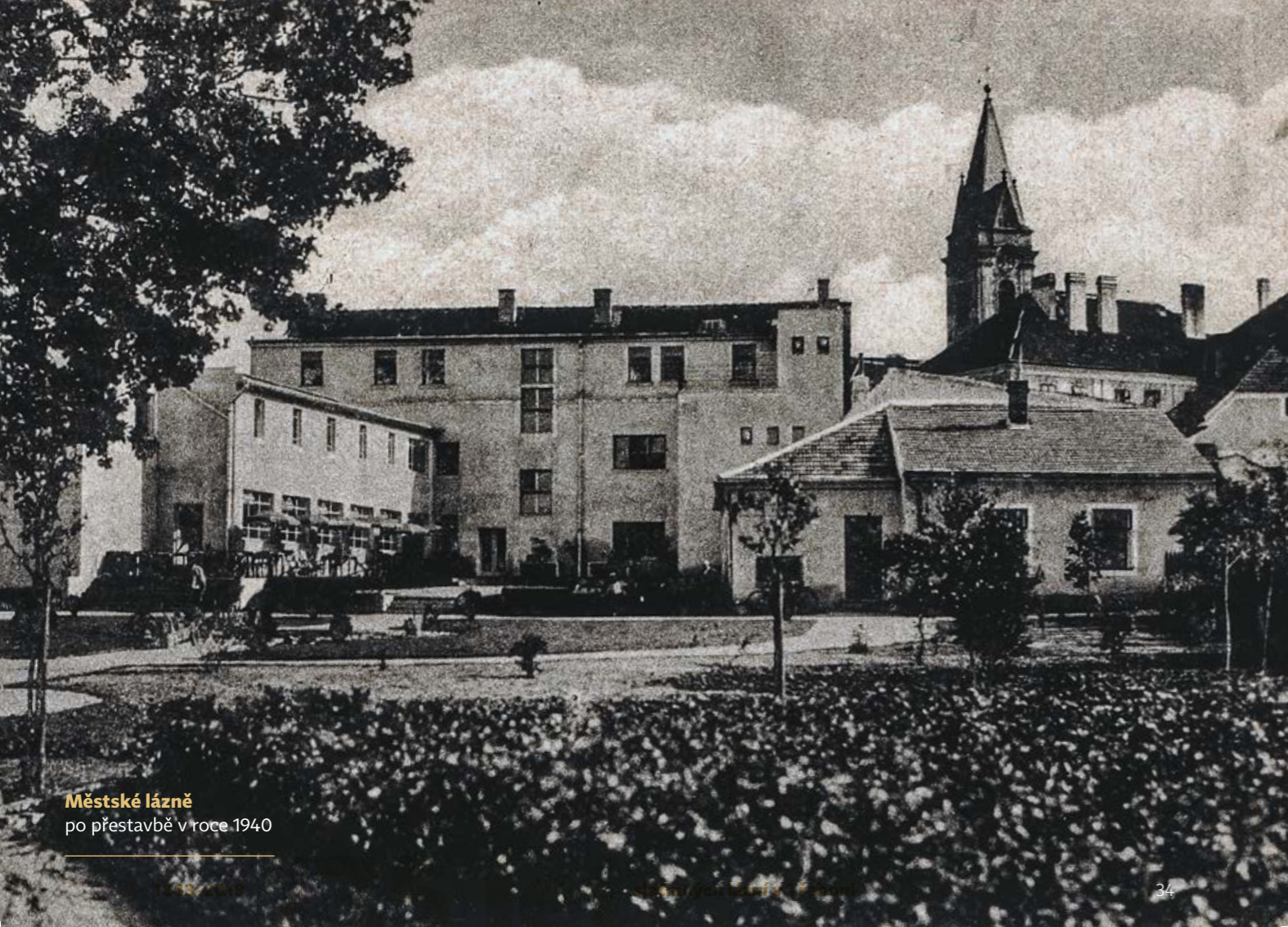

Promenáda u městských lázní
po úpravě v roce 1940

Městské lázně v roce 1940
hlavní lázeňská budova prošla rekonstrukcí

Městské lázně
po přestavbě v roce 1940

Rekonstrukce v letech 1939 až 1940

Severní trakt vlastních lázní byl jako naprosto nevyhovující zbourán a na jeho místě bylo vystavěno nové jednopatrové křídlo 24 metrů dlouhé a široké přes osm metrů. V přízemí bylo zřízeno šest kabin, každá se dvěma odpočívárnami a celkem čtyřmi sprchami a dalším příslušenstvím na vodoléčbu.

Doplňkem byla mísirna na rašelinu, která se přiváděla potrubím přímo do van. Rašelina se přivážela z ložiska Vimperky do kolny v lázních ke zvětrání. Poté se v mísirně drtila válcovými kartáči, hrubý materiál se odstranil a rozmělněná rašelina se transportéry přiváděla do míchačky, kde se mísila s vodou. Rašelinná kaše prošla nejprve jednou míchačkou, která měla ve dně zařízení na odstranění hrubších látek. Z té pak přepadala do druhé míchačky o obsahu 1,5 kubíku. Obsah postačil k naplnění šesti van. V tomto míchacím zařízení se rašelinná kaše ohřívala na předepsanou teplotu a pomocí čerpadla se vytlačovala potrubím do jednotlivých van. Naplnění jedné vany mělo trvat asi jednu minutu.

Nad provozem lázní bylo vystavěno nové patro s pokoji pro lázeňské hosty. Kapacita lázní byla zvětšena tak, že v nové části bylo v poschodí nad lázněmi v deseti pokojích 14 lůžek, v prvním patře staré budovy 16 lůžek a v druhém patře staré budovy rovněž 16 lůžek, celkem tedy čtyřicet šest. Největším pokrokem a zásadní změnou při rekonstrukci bylo připojení celého objektu na městský vodovod a kanalizaci a jeho vytápění ústředním topením.

Rozsáhlé úpravy a přístavba jednoho křídla byla pro místní firmu Smrž náročným úkolem. Celá rekonstrukce měla být hotová do následující sezóny, vlastně za jednu zimu a jedno jaro. V dubnu 1940 městská rada vydala prohlášení, v němž zavazovala firmu k dokončení stavebních prací do 15. června pod podmínkou penále za nedodržení termínu. Na rekonstrukci lázní se pracovalo tak, aby na novou sezónu bylo vše náležitě připraveno. Původní rozpočet 700 tisíc korun byl však ještě překročen o dalších padesát procent, a tak starosta města František Adam požádal ministerstvo sociální a zdravotní správy o dotaci dalších 350 tisíc korun s odůvodněním, že dosavadní prokázané vynikající účinky zdejší rašeliny a také krásný kraj třeboňský jsou předurčeny k vybudování lázeňského místa, a proto se město Třeboň rozhodlo zřídit první lázeňský objekt jako počátek budoucích velkých lázní. Tehdy jistě sám netušil, jak prozíravý byl jeho úmysl.

Třeboňské náměstí v roce 1943

Městské lázně
se koncem války staly sídlem lazaretu pro německé vojáky

MĚSTSKÉ SLATINNÉ LÁZNĚ 1940 – 1949

Na podzim roku 1939 město Třeboň odkoupilo budovu lázní od Rozálie Vlčkové. Za dva roky ji opravilo nákladem jeden milion korun. Úroveň lázeňské péče byla mnohem vyšší a rozmanitější. Třeboň se stala vyhledávaným lázeňským místem.

Otevření lázní pod městskou správou

Rozsáhlá rekonstrukce Bertiných lázní v létech 1939 – 1940 stála město Třeboň jeden milion korun. Část nákladu uhradilo ministerstvo sociální a zdravotní správy. Většinu nákladu zaplatil nový majitel, tedy město. Opravené Bertiny lázně, které byly dalším krokem ve vývoji budoucích velkých lázní v Třeboni, byly slavnostně otevřeny 30. června 1940. Byla pozvána řada významných hostů, ale většina se omluvila včetně pana ministra. Projevů se zhostil starosta František Adam a ing. Jindřich Šiman, dva muži, kteří na zvelebení lázní měli největší podíl. Zasloužili se o udržení kontinuity lázeňství v Třeboni a zásadní měrou přispěli k výraznému zlepšení celkové úrovně lázeňské péče.

Ke slavnostnímu aktu otevření lázní přispěl svým vystoupením sbor Pěslav a koncertem na lázeňském nádvoří Třeboňská filharmonie. Lázeňská sezóna mohla začít. Sjížděli se noví hosté. Zájem veřejnosti byl značný.

Úroveň lázeňské péče pod městskou správou po důkladné rekonstrukci byla nyní nesrovnatelně lepší. Lázně dostaly charakter skutečného léčebného ústavu. Zvýšeny byly nároky na čistotu jak samotného objektu, tak personálu. Ten byl podrobován prohlídkám. V případě výskytu nakažlivých onemocnění byl pacient separován do izolace. Rašelina se každoročně posílala k rozboru. V listopadu 1939 vyšel nový zákon na ochranu přírodních léčivých zdrojů. Proto starosta Adam žádal znovu ředitelství velkostatků knížete Jana Schwarzenberga o povolení k těžbě rašeliny v lokalitě Vimperky. Bylo to již tradiční místo, odkud bral rašelinu s povolením vrchnosti již Václav Hucek.

Vedením lázní byl pověřen lékař s odbornou kvalifikací pro balneologii. První dvě sezóny působil v treboňských lázních plukovník MUDr. František Baxa, bratr bývalého pražského primátora, bývalý lázeňský lékař v Trenčianských Teplicích. Tento velice zkušený a známý lékař stáhl do Třeboně svoji klientelu. Mezi podmínky doktora Baxy patřilo zřízení ordinace s čekárnou, byt o dvou pokojích a honorář jeden tisíc korun měsíčně po dobu trvání sezóny. Ubytování požadoval v lázních, aby byl poblíž pacientům. Rovněž trval na tom, že koupele bude předepisovat výhradně on a žádný jiný lékař. Městská rada jeho podmínky bezvýhradně splnila. Od sezóny v roce 1942 žádal o místo lázeňského lékaře zdejší praktický lékař Karel Arnošt. On již musel doložit svůj árijský původ. Působil zde další sezóny i po válce.

Lázeňské procedury a jejich ceny

Celková slatinná koupel s koupelí očištnou a prádlem stála 28 korun, poloviční slatinná koupel s koupelí očištnou 25 korun a částečná koupel nebo zábal jen 15 korun. Na náklady příplácela nemocenská pojišťovna. Cena jednolůžkového pokoje činila 34 korun. Nejdražší bylo apartmá s balkonem za 95 korun. Lékařské vyšetření se předpokládalo v průběhu třítydenního pobytu čtyřikrát, při pětitydenním pětkrát, přičemž první prohlídka byla za 60 korun a další po 30 korunách. V lázeňské restauraci byla zajištěna celodenní penze za 60 korun. Denní paušální sazba pro soukromé pacienty byla 150 korun. Zahrnovala ubytování, stravu a léčebné procedury podle předpisu lékaře. Za třítydenní pobyt činila taxa 3 150 korun.

Uhličitá koupel

Slatinná koupel

Propagace v tisku

Získat novou klientelu předpokládalo bohatou propagaci v tisku. A skutečně v nejrůznějších novinách regionálních i celostátních byla uvedena v letech 1940 až 1942 řada článků popisujících účinky třeboňské rašeliny a popisující krásy města a nádherné přírody jeho okolí. Informace se objevovaly i v odborných lékařských časopisech. Již v průběhu první sezóny se konal ve dnech 24. a 25. srpna 1940 v lázních sjezd lékařů, na němž měl přednášku tehdejší nejlepší balneolog, univerzitní profesor Eduard Cmunt a vedoucí lékař doktor František Baxa. Po skončení první lázeňské sezóny tisk konstatoval, že městské slatinné lázně jsou schopné života, a že svojí prosperitou jsou velikým přínosem pro hospodářský život jižních Čech. Z lázní nemají užitek pouze jednotlivci nebo město, ale celý kraj. Třeboň svojí zeměpisnou polohou a výbornou slatinou je přímo předurčena, aby se sem uchylovali nemocní ze středních a jižních Čech a západní Moravy, kde není rašelinných lázní.

LÁZNĚ 9. KVĚTEN (1949 – 1990)

Po válce se rozšířila nabídka procedur. V roce 1949 přešly lázně do majetku státu. Zvýšené dotace umožnily další modernizaci a rozšíření kapacity lázní. Zdokonalily se léčebné postupy a přístup ke klientele.

Adaptace v letech 1958-1959

umožnila rozšíření léčby i volnočasových aktivit

Poválečné změny

Květen 1945 znamenal konec války. Nové naděje, nový smysl života i životní styl. I v třeboňských lázních nastaly změny. Byla rozšířena škála procedur. Ke slatinným koupelím přibýly ještě další na úseku vodoléčby. V ceníku z roku 1947 je uvedena nově uhličitá koupel, jehličnatá přírodní koupel a parní skříň. K celkové spokojenosti pacientů byly zavedeny masáže - celkové, poloviční a částečné, případně masáže k jiné koupeli.

Nejvíce se promítly do života třeboňských lázní nové společenské a ekonomické podmínky po Únoru 1948. V roce 1949 přešly lázně z majetku města pod správu Čs. státních lázní a zříděl. Lázeňská péče se tak stala záležitostí státu, který ji finančně dotoval. To přineslo rozkvet i do třeboňských lázní. Postupně byly rozšiřovány o sousední objekty. K 1. lednu 1957 bylo zřízeno v Třeboni ředitelství Jihočeských lázní, jejichž ředitelem se stal dosavadní vedoucí lékař třeboňských lázní MUDr. Jiří Kubička. Patřily k nim lázeňské ústavy v Třeboni, Bechyni a ve Vrážích.

Další modernizace lázní

Příspěvek státu umožnil adaptaci hlavní budovy v letech 1958 až 1959. Tehdy byly podstatně rozšířeny ubytovací prostory s moderním vybavením. V další etapě rekonstrukce, zakončené v roce 1964, byly novou centrální budovou spojeny v organický celek oba dosud oddělené lázeňské objekty. Lázně tak získaly nové léčebné prostory a pomocné provozy. Kapacita byla zvětšena na 130 lůžek. Z léčebných provozů bylo rozšířeno oddělení slatinných procedur, vodoléčby a elektroléčby. Byla tu i nová tělocvična se speciálním vybavením, které bylo přizpůsobeno léčebným a rehabilitačním účelům, stejně jako nový, krytý a vytápěný bazén. Byl to další významný pokrok. Třeboňské rašelinové lázně se tak dostaly na úroveň odpovídající náročným požadavkům pro poskytování léčebné péče a zařadily se mezi nejlépe vybavené ústavy. Kvalita poskytovaných služeb dosáhla takové úrovně, že je bylo možné nabídnout i zahraničním klientům. Rozšíření provozů nakonec dovolilo i rozvoj ambulantního léčení pro ty, kteří bydleli v místě nebo okolí a mohli na léčebné procedury docházet.

Statut lázeňského města v roce 1960

Velký význam pro rozvoj lázní a s tím souvisejícího cestovního ruchu, který přiváděl do Třeboně stále více jak pacientů, tak návštěvníků obdivujících nevšední krásu zdejší krajiny, mělo udělení statutu lázeňského města k 1. březnu 1960. To byl základ, který vytvářel dobré podmínky pro další rozvoj lázeňství a přinášel i další finanční výhody. Byla to od státu velmi dobrá investice. Vždyť ložiska sirnoželezitě slatiny jsou na Třeboňsku největší ve střední Evropě. Ministrem zdravotnictví byly vyhlášeny za přírodní léčivé zdroje a jako takové byly a stále jsou chráněné. Pacientům s chorobami pohybového ústrojí bylo v roce 1959 poskytnuto 17 610 ošetřovacích dnů, v roce 1965 již 43 680 dnů. Tato čísla mluví sama za sebe.

Název lázní se změnil

Zakladatel Václav Hucek umístil na boční stěnu do hřebene štítu na stranu k hradecké bráně prostý název Lázně. Jednoduché pojmenování zůstalo až do roku 1938. V době prodeje lázní Rozálií Vlčkovou městu Třeboní se poprvé objevuje nakrátko pojmenování Bertiny lázně. Označení se však oficiálně nevžilo, převládl název Městské lázně. Radost z konce války přinesla inspiraci pro další pojmenování lázní: 9. květen. Tento název byl změněn v roce 1990 na Bertiny lázně. Sanatorium Aurora nese svůj název s malou přestávkou od roku 1975 dosud. Oba lázeňské komplexy převzalo město Třeboň do svého vlastnictví od státu v roce 1998.

Lázně místem pro relaxaci

Od počátku 70. let se do původních lázní investovalo jen málo, protože se všechny finance přednostně poskytovaly na výstavbu nového lázeňského areálu Aurory. Pouze kvalita lázeňské péče se stále zdokonalovala v souvislosti s novými poznatky medicíny. Teprve konec století a zejména počátek nového tisíciletí znamenal pro tento lázeňský komplex řadu zlepšení. Byl rozšířen úsek vodoléčby, zmodernizován úsek slatinných koupelí, postaven rehabilitační bazén s vířivkou, zvětšen počet pokojů, přestavěn objekt s jídelnou a kavárnou. Vybavení pokojů se stalo pohodlné a účelné.

Od 90. let minulého století se také změnil přístup ke klientele. Lázně se staly nejen léčebným zařízením, ale stále vyhledávanějším místem pro relaxaci a obnovu tělesné a duševní kondice.

Lázně 9. květen v 60. letech

V roce 1990 bylo sanatorium přejmenováno na Bertiny lázně

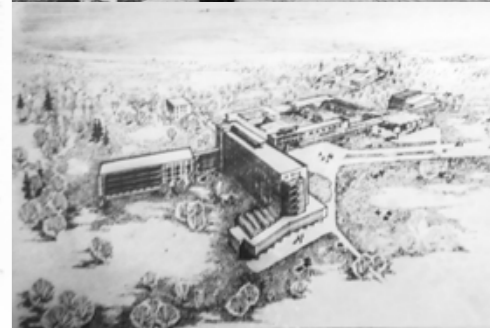
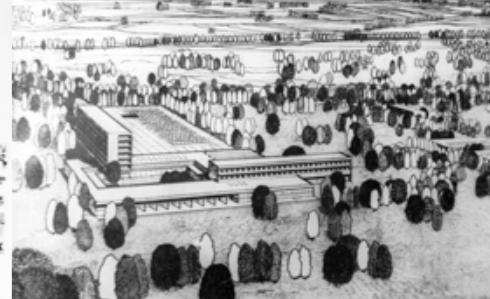
SANATORIUM AURORA PERIPETIE STAVBY 1960 - 1975

Vhodné podmínky, které poskytovala Třeboň nejen krásnou krajinou, zásobami sirnoželezité slatiny, ale také dlouhá tradice lázeňství vedly ministerstvo zdravotnictví již v roce 1956 k rozhodnutí vystavět v Třeboni nové moderní sanatorium pro léčbu pohybového ústrojí.

Nové lázně

Malá kapacita lázeňských ústavů pro léčení revmatických onemocnění, poúrazových stavů a rehabilitace v poválečném Československu vedla v roce 1956 vědeckou radu ministerstva zdravotnictví k rozhodnutí, rozšířit kapacitu lázní právě v Třeboni výstavbou nového lázeňského sanatoria. Rozhodující byly bohaté zásoby sirnoželezité rašeliny a současně krásná krajina, která sama o sobě přispívala k celkové regeneraci těla i ducha. Proto již koncem padesátých let ministerstvo zdravotnictví a tehdejší správa lázní a vřidel zahájily přípravu pro výstavbu nového revmatologického sanatoria jako komplexního lázeňského ústavu na vysoké úrovni. Od 1. ledna 1957 byla zřízena samostatná lázeňská organizace pro jihočeské lázně Třeboň - Bechyně - Vráž u Písku s ředitelstvem v Třeboni. Prvním ředitelem byl jmenován MUDr. Jiří Kubička, jeho náměstkem pro věci ekonomické a technicko-provozní byl Bohumil Nejedlý. Technické oddělení vedl Karel Šilháček.

nerealizované návrhy nových lázní

Architektonická soutěž

S přípravou výstavby nového lázeňského komplexu se započalo v roce 1960. Třeboňské lázně společně se zdejším městským národním výborem vyhlásily veřejnou celostátní anonymní soutěž na získání ideových návrhů na urbanisticko-architektonické řešení lázeňského, rekreačního a sportovního areálu, jehož součástí měla být i výstavba lázeňského sanatoria. Do soutěže bylo přihlášeno 23 návrhů. Porota pod předsednictvím ing. arch. Františka Čermáka vybrala v prosinci 1960 šest návrhů, které postoupily do užšího kola. Podmínkou pro účastníky tohoto dalšího anonymního kola bylo vypracování dispozičního řešení sanatoria s vysokým standardem jak do celkového vybavení, tak i architektonického a technologického řešení. Vítězně vyšel návrh architektů Boháče, Krtila, Kavky a Čehovské. Na jeho základě bylo zadáno vypracování studie Krajskému projektovému ústavu v Českých Budějovicích.

Pohled na staveniště sanatoria Aurora
během slavnosti položení základního kamene.
Stavělo se doslova na zelené louce.

Projekt a dodavatelé

Pro umístění nových lázní byly zvažovány dvě varianty. Nakonec se od výstavby v prostoru Na kopečku upustilo a byla zvolena druhá možnost - severní břeh rybníka Svět. S tím počítal již dříve schválený směrný územní plán města. Proto vydal Městský národní výbor v Třeboni v lednu 1962 územní rozhodnutí pro stavbu s pozdější úpravou z 12. října 1966. Na základě první studie byla zpracována projektová dokumentace na budovu sanatoria se 350 lůžky a s kompletním léčebným a stravovacím zařízením, prostorami pro rehabilitaci s tělocvičnou a bazénem. Do projektu byla zahrnuta i výtopna s možností využití dálkového topení i pro městskou bytovou výstavbu. Projektová dokumentace byla postupně předávána v letech 1966-1968. Souhlas k zahájení vlastní stavby Státní plánovací komisí byl vydán v říjnu 1966. Investorem se staly Čs. státní lázně Třeboň, vrchním investorem generální ředitelství lázní a zřídil v Praze a ústředním investorem ministerstvo zdravotnictví. Generálním projektantem byl Zdravoprojekt Praha, generálním dodavatelem stavební části byly Pozemní stavby České Budějovice, filiálními dodavateli bylo ČKD Praha, Chirana Praha, Dyha, výrobní družstvo Brno a další desítky subdodavatelů.

Stavba lázní zahájena

Na základě hospodářské smlouvy s Pozemními stavbami České Budějovice ze dne 31. března 1967 došlo k zahájení vlastní stavby 22. května 1967. Slavnost položení základního kamene hlavní budovy lázeňského sanatoria se konala 11. listopadu 1967. Stavba byla finančně dotována v plné výši z prostředků státního rozpočtu. Původní harmonogram počítal s dokončením výstavby do konce roku 1972. Po vyřešení pozemkových náležitostí bylo již v předstihu započato s plánovanými parkovými úpravami v okolí příštího sanatoria na ploše 40 hektarů. Díky spoluúčasti MNV v Třeboni a Šlechtitelského a semenářského podniku Želetice byly tyto práce úspěšně zvládnuty. Vlastní stavba sanatoria se však proti původnímu plánu stále zpožďovala.

Základní kámen

MUDr. Jiří Kubička,
ředitel lázní, vkládá pamětní
list do základního kamene

SANATORIUM AURORA OTEVŘENO V ROCE 1975

Dokončení stavby

Myšlenka vystavět nové moderní lázeňské sanatorium pro léčení poruch pohybového ústrojí v Třeboni vznikla již koncem padesátých let minulého století. Po dlouhé a důkladné přípravě se s vlastní stavbou lázeňského komplexu začalo 22. května 1967 na pozemku o rozloze 40 ha na severní straně rybníka Svět. Průběh výstavby však nebyl uspokojivý od samého počátku. Pozemní stavby nedodržovaly harmonogram prací. Z celého komplexu plánované stavby byla dokončena pouze kotelná a olejové hospodářství a to jen proto, že tato kotelná měla zajišťovat vytápění 258 městských bytů. Do stavby lázeňského komplexu se promítly všeobecné problémy investiční výstavby ve státě v této době. Nedostatek pracovníků u Pozemních staveb byl doplněn výpomocí branců a pracovními silami ze zahraničí, zejména z Polska. Na základě usnesení předsednictva vlády ČSR z 20. října 1971 bylo rozhodnuto přes velké těžkosti výstavbu sanatoria v Třeboni dokončit. Termín dokončení stavby byl posunut do 31. prosince 1974 (původně měla být stavba dokončena v prosinci 1972). Termín uvedení do trvalého provozu lázní byl stanoven na třetí čtvrtletí následujícího roku. Provoz byl skutečně slavnostně zahájen v listopadu 1975. Stavba bazénu a tělocvičny byla přesunuta na léta 1978 až 1983.

Zapomenuté osobnosti

Výstavba v té době nejmodernějšího komplexního lázeňského ústavu pro léčení revmatických onemocnění v českých zemích trvala bezmála dvacet let. Předpokladem byla velmi dobrá spolupráce s představiteli města, zejména s tehdejšíím předsedou MNV Josefem Černým. Skutečným patronem výstavby sanatoria byl tehdejší náměstek předsedy České plánovací komise ing. Jaroslav Matoušek a ing. Milan Kolařík. Byla jen škoda, že dva muži, kteří se v Třeboni nejvíce zasloužili o nový areál lázní, se jeho dokončení na svém působišti nedočkali. Ve funkci ředitele lázní byl v roce 1972 z politických důvodů MUDr. Jiří Kubička vystřídán MUDr. Rudolfem Tymlem. Náměstek ředitele Bohumil Nejedlý musel z obdobných důvodů odejít v roce 1974. Lázně Aurora byly až do roku 1998 majetkem státu, pak se staly majetkem města Třeboně. Byl to dlouhý soudní spor...

Vítězný návrh architektonického řešení

v neofunkcionalistickém stylu podle návrhu architektů Boháče, Kavky, Krtila a Čehovské byl velmi nadčasový.

Otevření nových lázní se stalo velkou událostí

BERTINY LÁZNĚ A LÁZNĚ AURORA DNES

Výjimečné území chráněné krajinné oblasti Třeboňsko protkané rybníky a Zlatou stokou, půvabné město vyhlášené městskou památkovou rezervací, ale především účinky původní třeboňské slatiny zajistily věhlas zdejším lázním. Za tři desetiletí se v Auroře vystřídaly tisíce pacientů z domova i ze zahraničí. Někteří přijedou jednou, ale mnozí se pravidelně vrací.

Klienti se vrací

Dnes se tu léčí jak v Bertiných lázních, tak v Lázních Aurora bolestivé stavy páteře a kloubů, poúrazové a pooperační stavy, například po kloubních náhradách, artrózy, revmatická onemocnění, Bechtěrevova nemoc, dna a hyperurikemický syndrom a bolestivé stavy měkkých tkání. Pacienti tu absolvují i přípravné pobyty před operacemi kloubů. Kromě základních léčebných procedur na bázi slatinných koupelí a zábalů s ruční masáží lázně poskytují i vodoléčebné procedury s podvodními masážemi, perličkovými, jodovými a bylinnými koupelemi, vířivky, a střídavou nožní koupel v tzv. Kneipově chodníku. K léčbě je využívána i laserová technika a vodní lůžko - Hydrojet pro intenzivní celotělovou masáž. Další skupinou procedur jsou elektroléčebné metody, rehabilitace, parafinové zábaly, plynové injekce.

Lázně léčí a posílí

Lázně nejsou určeny jen pro nemocné pacienty, ale i zdraví lidé sem zajíždějí na rekondiční a relaxační pobyty. Řada vrcholových sportovců zde obnovovala své síly, které vydala na soutěžích v reprezentačním dresu. Různě koncipované programy uspokojí muže i ženy všech věkových kategorií. Je možné zbavit se stavů únavy a snížené výkonnosti, zlepšit si fyzickou kondici, snižovat nadváhu. Některé programy jsou zaměřené přímo pro sportovce, jiné pro obyvatele oblastí se zhoršeným klimatem, jiné jsou určeny pro krásu těla a klid duše ženy. Poukaz na takový pobyt, třeba jen na víkend nebo jeden týden je vhodným dárkem, protože všechny pobyty, zejména rekondiční, lze upravit na individuální přání.

NAPLÁNUJTE SI RELAX.
POHLADÍME VAŠE TĚLO I DUŠI.

Lázně
Aurora

LÁZNĚ
TŘEBOŇ

1883 - 2018

Bertiny
lázně